

Bestuurlijke reactie Visitatie Rijswijk Wonen 2024

Algemene reactie rapport

Het visitatierapport is een stevige bevestiging van de succesvolle koers die Rijswijk Wonen de afgelopen 4 jaar gevaren heeft. Het is bijzonder fijn om in de volle breedte van het relatienetwerk de erkenning voor onze inzet en prestaties te krijgen. Een wereld van verschil met voorgaande visitatie. Destijds hadden we weliswaar de weg ophoog weer gevonden, maar was herstel broos en de bewijskracht gering. Het is dan ook een mooi cadeau om terug te mogen kijken op dat wat er op de relevante maatschappelijke thema's de afgelopen vier jaar allemaal is gerealiseerd; een rijke oogst. De visitatiecommissie waardeert de inzet en prestaties met op alle visitatievelden een goed, met de toevoeging dat we "meer doen dan mag worden verwacht" en met extra waardering voor de thema's beschikbaarheid en wonen en zorg. Het compliment dat de commissie daarmee geeft is tevens een compliment voor de mensen en organisaties waarmee wij nauw samenwerken; geen van de prestaties had geleverd kunnen worden zonder die samenwerking. Tegelijkertijd is het werk nooit gedaan en is er nog genoeg om te verbeteren. Het visitatierapport biedt daartoe goede aanknopingspunten. Punten die we in ons nieuwe Koersplan een plek willen geven.

Een woord van dank is op zijn plaats. De visitatiecommissie is erin geslaagd om uit de veelheid aan documenten en gesprekken een consistent en rijk beeld te construeren. Dank ook aan de mensen en organisaties die tijd en moeite hebben genomen om ons de maatschappelijke spiegel voor te houden. Ook langs deze weg bouwen we aan de relaties en creëren we weer een nieuw vertrekpunt voor toekomstige samenwerking. In het bijzonder dank ik onze huurdersorganisatie, de BVR die bij de selectie van het visitatiebureau betrokken is geweest, meeleezer is geweest bij de beoordeling van het conceptrapport en kritische reflectie heeft gegeven.

Ontwikkelvragen

Voorafgaand aan de visitatie zijn ontwikkelvragen meegegeven aan Ecorys. Met het Koersplan *#BouwenAanBeterWonen* zet Rijswijk Wonen zich opnieuw op de kaart, midden in de maatschappij, zichtbaar in buurten en wijken. Ecorys constateert dat Rijswijk Wonen hierin goed is geslaagd: goed in verbinding met de stad, bewoners en organisaties. Tegelijkertijd geven zij ook een verbeterpunt mee: zichtbaar zijn is één, maar actief aanspreken en acteren vraagt nog meer. Dit in het licht van gedeelde zorg over de ontwikkeling van leefbaarheid in buurten en wijken: polarisatie, tweedeling, ingewikkeld woongedrag. Hier ligt een uitdaging voor de toekomst. In het verlengde hiervan ook de suggestie om de kracht van de dragers nog beter te benutten; Rijswijk Wonen werkt met een grote groep buurtambassadeurs, maar zou meer met activeren van bewoners, inzet van de ambassadeurs kunnen doen. Dit punt wint alleen maar aan kracht in een tijd dat gemeenten – min of meer gedwongen – bezuinigen op WMO, wijk- en buurtinzet. Hoe spelen we met elkaar het spel met minder middelen? Wie staat er dan aan je zijde? Wie kan bijdragen? Daarin mag het een en ander van organisaties verlangd worden, tegelijkertijd draait het ook het activeren van de kracht die buurten en wijken zelf hebben; wie zijn de dragers in de wijk, kennen we die, zoeken we elkaar op, versterken we elkaar? Daarin zijn stappen te zetten.

De afbakeningsvraag ligt in het verlengde van bovenstaande: waar stopt de corporatie en wanneer neemt de ander het stokje over? De maatschappelijke spiegel laat ons zien dat onze samenwerkingspartners breed herkennen dat Rijswijk Wonen actief is, over de eigen grenzen kijkt, initiatief neemt buiten de eigen comfortzone en daarin succesvol is – als voorbeeld de Woonzorgtafel. Tegelijkertijd definieert de visitatiecommissie een uitdaging; nog gericht de ander uitdagen om te acteren en niet zelf vooraf de oplossing te willen bedenken. We hebben daarin al veel stappen gezet en kunnen daarin verder groeien.

De derde ontwikkelvraag had betrekking op de prioritering van opgaven. In de wetenschap dat de portemonnee niet onbepert is, welk thema prevaleert dan? Onze samenwerkingspartners geven daarop niet een eenduidig beeld terug; vanuit het eigen perspectief prioriteert eenieder de opgave die het beste aansluit bij de eigen thema's. Tegelijkertijd bevestigt de buitenwereld de multi-inzet die Rijswijk Wonen tot op heden pleegt: we doen veel aan betaalbaarheid, aan beschikbaarheid en aan kwaliteit. Een eenduidig antwoord is dan ook niet te geven; corporaties worden immers aangeslagen op alle drie de thema's. Misschien gaat het dan minder over het 'wat' (de opgave) en eerder om het 'hoe'. Wellicht rolt er dan een andere beleidsmix uit de bus. Hoe dan ook, de keuzen die we daarin maken, willen we samen met de buitenwereld maken.

Ontwikkelkansen

De rapportage doet bruikbare aanbevelingen die goed een plek kunnen krijgen in het nieuwe Koersplan. De positionering van buurtambassadeurs in relatie tot leefbaarheid en participatie is hierboven reeds aangestipt. In het verlengde daarvan het punt van de samenwerking met de gemeente in dezen: hoe werken we samen in de buurten en wijken? De zorg hieromtrent is in het bod van Rijswijk Wonen aan de gemeente Rijswijk opgenomen; de keuzen die in het sociaal domein worden gemaakt, raken direct aan problematiek in buurten en wijken. Achter de bezuinigingen van de gemeente Rijswijk kan geen punt staan, maar hoort een komma; een goed gesprek is op zijn plaats. In het najaar van '24 plannen we een impactsessie en bereiden we een 'bestuurlijke top' voor om juist dit thema bestuurlijk, ambtelijk en ook politiek goed neer te zetten. In die zin doet het visitatierapport reeds haar werk. In een bredere context geeft de visitatiecommissie aan dat nog meer ingezet kan worden op wederkerigheid; van Rijswijk Wonen mag veel worden verwacht, tegelijkertijd is er dan de vraag – wat legt de ander in de schaal? Een mooi punt om beet te pakken. Tot slot doet de visitatiecommissie de suggestie om toekomstige huurders meer stem te geven en te betrekken bij de beleidsontwikkeling. Gedacht zou kunnen worden aan een jongerenberaad. De suggestie stemt tot nadenken; het is immers verrijkend om langs andere kanalen input op te halen en thema's te agenderen. Tegelijkertijd ben ik terughoudend met het introduceren van nieuwe structuren. Structuren die op de duur zichzelf weer opeten en verzanden in agenda's, vergaderingen en verslagen. Kortom, op zoek naar behoud van permanente frisheid, met de ramen open. Stof om over na te denken.

Omgaan met onzekerheid

Koersvast en wendbaar. Dat is Rijswijk Wonen. Op die wendbaarheid zal ook in de toekomst sterk een beroep worden gedaan. Nieuwe opgaven dienen zich aan, het nieuwe kabinet definieert ongetwijfeld nieuw beleid, de nieuw te schrijven gemeentelijke woonvisie bevat zeker nieuwe aandachtspunten. We hebben in 105 jaar bewezen altijd te kunnen meebewegen op de golven van economie en actualiteit. Tegelijkertijd weten we één ding zeker: een groot deel van de opgave laat zich niet definiëren door politieke keuzen; de druk op de woningmarkt is groot, we wonen langer zelfstandig thuis – met of zonder zorg, de energietransitie gaat voort – want gas raakt op. In die zin is het van belang om ook vooral koersvast te zijn.

Veel van de bevindingen van de visitatiecommissie zijn direct beïnvloedbaar door Rijswijk Wonen zelf. De inzet op wonen en zorg, de manier waarop we vormgeven aan participatie, het beheer in buurten en wijken. In veel gevallen is de corporatie afhankelijk van andere partijen. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van WMO, de support om locaties voor sociale woningbouw beschikbaar te krijgen. Maar ook de beleidskeuzen die zorg- en welzijnsorganisaties maken in de samenwerking. Die afhankelijkheid zien we niet als belemmering maar als kans om in samenwerking te verbeteren, elkaar uit te dagen en wederkerigheid in te vullen. In andere gevallen heeft de corporatie geen invloed: denk aan macro-economie, politieke keuzen in Den Haag. Dan is het van belang om over voldoende handelingsperspectief te beschikken om op te schalen, bij te sturen, af te remmen. De wendbaarheid helpt ons daarbij. Beïnvloedbaar of niet: wat kan er wél, hoe kunnen we actief inspelen op dat wat zich voordoet, wat valt er te bereiken met kleuren aan de randjes?

Tot slot

Ik schreef in mijn position paper al trots te zijn op Rijswijk Wonen als organisatie en de resultaten van afgelopen jaren. Met dit visitatierapport, en alle waardering die is uitgesproken van stakeholders is dit gevoel van trots alleen maar gegroeid. Met de suggesties die zijn gedaan kunnen we verder bouwen aan nog beter wonen en hebben we een mooie springplank voor het nieuwe Koersplan. Met veel plezier blijf ik me de komende jaren dan ook inzetten voor de maatschappelijk opgaven waarin we als Rijswijk Wonen van betekenis kunnen zijn.

Rob van den Broeke

augustus 2024